

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NATIONAL SENIOR CERTIFICATE

MOPHATO 12

SETSWANA PUOTLALELETSO YA NTLHA (FAL)

PAMPIRI YA NTLHA (P1)

NGWANAITSEELE 2025

MADUO: 80

NAKO: Diura di le 2

Pampiri e, e na le ditsebe di le 12.

DITAELO LE TSHEDIMOSETSO

1. Pampiri e, e arogantswe ka DIKAROLO di le THARO e leng A, B le C.

KAROLO YA A:	Tekatlhaloganyo	(30)
KAROLO YA B:	Tshobokanyo	(10)
KAROLO YA C:	Dipopego tsa puo le melawana ya tiriso	(40)
2. Araba dipotso TSOTLHE.
3. Simolola KAROLO NNGWE le NNGWE mo tsebeng e NTŠHWA.
4. Thala mola morago ga KAROLO NNGWE le NNGWE.
5. Nomora dikarabo ka nepagalo go ya ka thulaganyo ya dipalo tse di dirisitsweng mo lokwalopotsong.
6. Tlogela mola mo magareng ga dikarabo tsa gago.
7. Tlhokomela mopeleto le popego ya dipolelo.
8. Nako e e tshikinngwang:

KAROLO YA A:	Metsotso e le 50
KAROLO YA B:	Metsotso e le 20
KAROLO YA C:	Metsotso e le 50
9. Kwala sentle ka mokwalo o o buisegang.

KAROLO YA A: TEKATLHALOGANYO**POTSO 1**

1.1 Buisa temana e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

TEMANA A

1	Thapelo Mokoena wa dingwaga di le 40, ke modiragatsi wa thelebišene yo o dirang ka thata. O ne a le kwa hoteleng ya Sandton fa a tlhalosa gore leeto le la gagwe la go rata bodiragatsi le simolotse fa e ne e re ka Lamatthatso mongwe le mongwe a bo a tswa a ya toropong go ya go thapa diDVD tsa metlae, karate kgotsa tsa macowboy mme se se ne sa godisa lerato la gagwe la go diragatsa fa a ntse a bona badiragatsi ba ba farologaneng mo difiliming tseo. O gola a bitsa kwa ga bona Hollywood Studio se sepotlana ka ntlha ya mokgwa o wa bona wa go leba difilimi mme morago ga seo ba tsewele kwa ntle go ya go tlotla ka se ba ntseng ba se lebile mo filiming.	5 10
2	Thapelo Mokoena ke raditalente tse di farologaneng, yo o rotloetsang bontsi jwa batho mo nageng ya rona. Thapelo o goletse kwa Ladysmith, KwaZulu-Natal. Ena le bomonnawe ba batlhano ba ne ba godisiwa ke mmaabona. Tsela ya gagwe ya go nna modiragatsi ga e a tloga e le bonolo e bile e tlhamaletse. O simolotse pele ka go ya Yunibesithi ya Gauteng go ithutela dikerii ya <i>Accounting</i> mme pelo le lerato la gagwe di le mo bodiragatsing. Fa a fitlha kwa Gauteng a lemoga gore go na le sekolo sa difilimi le bodiragatsi. O ne a boela gae mme a kopa batsadi ba gagwe go mo letla go fetolela kwa sekolong sa filimi le bodiragatsi ka a ne a re <i>Accounting</i> ga se tsela ya gagwe mme bokamoso jwa gagwe bo mo bodiragatsing.	15 20
3	Batsadi ba gagwe ba ne ba mo kgalema ka bogale gore bodiragatsi joo jwa gagwe e nne bone, e seng sepe gape ka ba se kitla ba mo fa sebaka sa go fetola dithuto lekgetlo la boraro. Gajaana Thapelo o leboga batsadi go mo letlelela go fetola dithuto tsa gagwe. O ne a simolola go tsena kwa South African School of Motion and Picture Media and Performance. Le gompiano, morago ga dingwaga di le 22, o sa ntse a le modiragatsi wa thelebišene yo o tumileng. O ne a tseweletsa dithuto tsa gagwe ka go ithutela botlhagisi kwa sekolong sa difilimi sa AFDA kwa a alogileng ka ngwaga wa 2003. Fa a sena go digela dithuto tsa gagwe tsa botlhagisi o ne a itshimololela mokgatlho wa gagwe wa botlhagisi e bong Easy Sundays Productions o gajaana o nang le dingwaga di le 20. O tsewetse go gola le go ntsha difilimi tsa maemo, le dipapatso tsa thelebišene tse di farologaneng.	25 30

4	Nngwe ya dipapatso tse di tthagisitsweng ke Easy Sunday Productions e dira bontle thata mo nageng ya rona, e bile e tlhophilwe go gaisanela sekgele kwa United Kingdom. Thapelo Mokoena o dumela gore bodiragatsi ke talente e a e filweng ke Modimo. O na le dikgwebo tse dingwe gape ntle le Easy Sunday Productions go akaretša kgwebo ya dibeine le ya mafelo a bojelo mme dipapatso tsa tsona di dirwa ke Easy Sunday Productions. Gape o na le kgwebo ya tlhokomelo ya banna e e bidiwang Bakoena Beard Care, e e mo tsereng dingwaga di le tharo go e aga mme e gaufi le go nna kgwebo ya boditšhabatšhaba.	35 40
5	Thapelo Mokoena o tshwanelwa ke go dira tiro ya botlhagisi le bodiragatsi ka kelotlhoko. Go ya ka Mokoena, fa a diragatsa mo diterameng tsa thelebišene, ga a buise fela mela ya se a tshwanetseng go se diragatsa, o tsenya gape le marapo dinameng. Go itse le go tllaloganya ka ga botlhagisi go dira tiro ya gagwe ya bodiragatsi botlhofo, mme se se mo letla go dirisa sefatlhego le mmele wa gagwe ka mokgwa o o maleba wa go tllagisa difilimi.	45 50
6	Thapelo Mokoena a re phitlhelelo ya gagwe e kgolo e tllisiwa ke barwa ba gagwe ba babedi le mosadi wa gagwe e bong Lesego Tshepang Mokoena. Kgodiso ya barwa ba gagwe e mo rotloetsa go dira ka natla ka dinako tsotlhe. A re ka dinako tsotlhe o a ikatisa e bile o ela tlhoko mefuta ya dijo tse a di jang ka a batla go tshela a itekanetse. Thapelo ke seithati se segolo mme a re senkgisamonate se a se ratang ke sa Tobacco Oud sa Tom Ford.	55

[E fetoletswe go tswa mo go *True Love*, July–September 2024]

- 1.1.1 Tlhophā karabo e e maleba ka go kwala tlhaka e e nepagetseng A, B, C kgotsa D.

Thapelo Mokoena o goletse kwa porofenseng ya ...

- A Gauteng.
B Mpumalanga.
C KwaZulu-Natal.
D Limpopo.

(1)

- 1.1.2 Tllagisa mefuta e le MEBEDI fela ya diDVD tse a neng a aga a di thapa ka boLamatllhatso.

(2)

- 1.1.3 Tllalosa lebaka le le neng le dira gore Thapelo a bitse kwa ga bona Hollywood Studio se sepotlana.

(2)

- 1.1.4 Tllalosa gore ke eng se se rotloeditseng Thapelo Mokoena go nna modiragatsi wa thelebišene.

(2)

- 1.1.5 Pele Thapelo a ya go ithuta bodiragatsi o ne a dira dikerii efe?

(1)

- 1.1.6 Go ya ka temana, ke eng se se ka neng se dirile gore Thapelo Mokoena a se ka a simolola ka go dira se a neng a se rata?

(2)

- 1.1.7 Goreng Thapelo a sa ntse a leboga batsadi ba gagwe le gompieno? Tlhagisa mabaka a le MABEDI. (2)
- 1.1.8 Tlhalosa selo se le SENGWE fela se Thapelo a neng a se fitlhelela ka ngwaga wa 2003. (2)
- 1.1.9 Ke eng se se dirang gore Thapelo a tsewe a na le maikarabelo mo tirong ya gagwe? (2)
- 1.1.10 Ke eng Thapelo a ne a netefatsa gore dipapatso tsa dikgwebo tsa gagwe di bapatswa go tswa mo go Easy Sundays Productions? (2)
- 1.1.11 Neela dintlha di le PEDI tse di neng di dira gore Thapelo a tshele a itekanetse. (2)
- 1.1.12 Ke dilo dife tse PEDI tse Thapelo a neng a ikgantsha ka tsona? (2)
- 1.1.13 Fa o ne o le Thapelo ke eng se o neng o ka se dira go rotloetsa bašwa go nna le kgatlego mo bodiragatsing? (2)

1.2 Sekaseka setshwantsho se se latelang, mme morago o arabe dipotso.

TEMANA B

[Se nopotswe go tswa mo go www.google.families]

- 1.2.1 Ke maikutlo afe a a tlhagelelang mo setshwantshong se? Tshegetska ka lebaka. (2)
- 1.2.2 Go ya ka wena, tiragatso e ke ya eng? Tshegetska ka lebaka. (2)
- 1.2.3 Go ya ka wena, a mmmino o ka go rotloetsa go aga setšhaba? (2)

PALOGOTLHE YA KAROLO YA A: 30

KAROLO YA B: TSHOBOKANYO**POTSO 2**

Buisa temana e e latelang (TEMANA C) mme morago o kwale tshobokanyo ka go ntsha dintlha di le SUPA **tse o ka di dirang go nna le tlhaloganyo e e matlhagatlhaga fa o godile.**

DITAELO

1. Kwala dipolelo tse di nang le dintlha DI LE SUPA, mme mafoko a gago a se ka a feta masomeasupa (70).
2. Dinomoro tsa dipolelo di kwalwe go simolola ka 1–7.
3. Kwala ntlha E LE NNGWE mo polelong.
4. Kwala ka mafoko a gago.
5. Kwala palogotlhe ya mafoko a o a dirisitseng kwa bokhutlong jwa tshobokanyo.

TEMANA C**BAGOLO BA BA NANG LE TLHALOGANYO E E MATLHAGATLHAGA**

A o kile wa kopana le mongwe yo o godileng mme a tlola jaaka letsetse? Batho ba ba botlhale, mme ba le bonako, ba batla go itse ka go rata go nna le ditlhaloganyo tse di matlhagatlhaga. Go lemosoga gore go nna le tlhaloganyo e e matlhagatlhaga ga se go gotsa e bile ga go kae fa motho a na le lesego. Go nna le tlhaloganyo e e matlhagatlhaga go tlisiwa ke fa o ikatisa ka dinako tsotlhe. Se, se na le seabe se segolo mo go tsosoloseng tlhaloganyo. Buisa dibuka le tse dingwe ka gale. Go itsapa go diegisa tlhaloganyo ya gago. Nna moithuti wa leruri ka gonne se se thusa tlhaloganyo go akanya ka dilo tse dintšhwa tse di diragalang mme se, se thusa tlhaloganyo go nna tlhaga. Dipatlisiso di supa fa go sa buiseng go baka go lebala ga le ruri. Go ja dijo tse di dikotla go na le seabe se segolo mo boitekanelong le mo go nneng le tlhaloganyo e e matlhagatlhaga. Dipatlisiso di supa fa merogo, maungo le tlhapi di le mosola mo bobokong jwa rona. O se ka wa nyatsa maatla a go robala sentle bonnye diura di le 7-8 ka letsatsi. Fa o robetse, boboko jwa gago bo a baakanngwa, bo a ikhutsa e bile bo a tsosolosega. Go dikaganyediwa ke ditsala le ba lelapa go thusa go dira tlhaloganyo tlhaga. Batho ba ba tshelang ba le boshi go bontsha ba tlhaselwa ke bolwetse jwa go lebala. Efoga go goga motsoko fa o batla go tshela o na le tlhaloganyo e e matlhagatlhaga. Motsoko o kotsi mo matshelong a bagodi ka o koafatsa makgwafo.

[E nopotswe go tswa mo go Brandingblog.com]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA B: 10

KAROLO YA C: DIPOPEGO TSA PUO LE MELAWANA YA TIRISO**POTSO 3: PAPATSO**

Sekaseka papatso e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

TEMANA D

Vaseline.

VASELINE ALOE BODY LOTION

Letlalo le le boleta, le le itekanetseng!

Ntšhwafatsa letlalo la gago ka setlolo sa Vaseline Aloe Vera. Se botlhofo, ga se kgomarele, se dira gore o ikutiwe o ntšhwafetse. Iponele setlolo se gompiano!

SAVE ₹ 120/-

Vaseline.

Intensive care™
aloe soothe

Restores and soothes dry skin

with micro-droplets of Vaseline® jelly™

light non-greasy lotion 400 ml

WITH **100% PURE ALOE VERA** EXTRACTS

[E nopotswe go tswa mo go [www.google.book launching](http://www.google.book.launching)]

3.1 Tlhopha karabo e e maleba ka go kwala tlhaka e e nepagetseng A, B, C kgotsa D.

Leina la kuno e e bapadiwang ke ...

- A Nivea.
- B Camphor.
- C Dawn.
- D Vaseline.

(1)

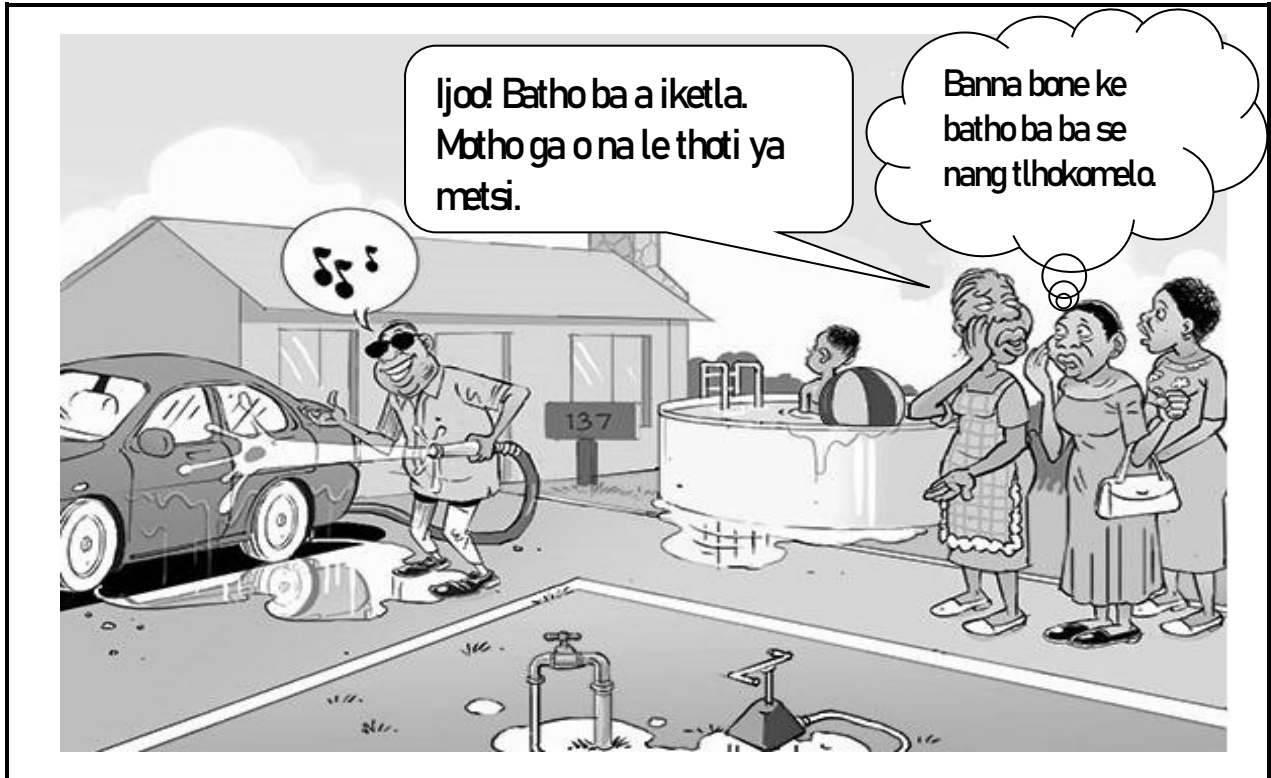

- 3.2 Goreng leina Vaseline le boaboeleditswe mo papatsong e? (2)
- 3.3 Thalela sedirwa mo polelong e e fa tlase.
Vaseline e ntšhwafatsa letlalo. (1)
- 3.4 Nopola sekao sa **modirisotaelo** go tswa mo papatsong. (1)
- 3.5 Kuno e, e dirilwe ka eng? (1)
- 3.6 Ke dintlha dife di le PEDI tse di ka dirang gore go se nne bonolo go fitlhelela kuno e? (2)
- 3.7 A papatso e, e sekametse mo letlhakoreng le le lengwe? Tshegetsa karabo ya gago ka lebaka. (2)
- [10]**

POTSO 4: KHATHUNU

Sekaseka khathunu e e latelang, mme morago o arabe dipotso.

TEMANA E

[E nopotswe go tswa mo go www.google.Yalo Cartoons]

- 4.1 Tlhopha karabo e e maleba ka go kwala tlhaka e e nepagetseng A, B, C kgotsa D.

Maikutlo a a senolwang ke bomme ba ba mo khathunung ke a ...

- A lenyatso.
- B boitumelo.
- C letlhologelelo.
- D kgakgamalo.

(1)

- 4.2 Neela dilo di le PEDI tse di bontshang gore setlha se se tlhagelelang mo khathunung ke sa selemo.

(2)

- 4.3 O bona jang gore monna yo o a opela?

(1)

- 4.4 Neela ntlha e le NNGWE go tswa mo khathunung e e supang gore metsi a a senngwa.

(2)

- 4.5 Dirisa lelatlhelwa **ijoo!** mo polelong e o e itlhametseng yona.

(2)

- 4.6 A o dumelana le tlhagiso e e reng banna ke batho ba ba se nang tlhokomelo? Tshegetsa karabo ya gago ka lebaka.

(2)

[10]

POTSO 5: TEMANA YA POROUSE

5.1 Buisa temana e e latelang mme morago o arabe dipotso.

TEMANA F

Morafe o itlhaola go tswa mo go e mengwe ka setso. Meaparo ya setso, meetlo le meila ke dingwe tse di farologanyang merafe. Setso se re ruta ditsela tsa boitshwaro jo bo siameng, tlotlo le maitseo a a amogelesegang. Se neela morafe bothale jwa go rarabolola mathata le go tlhola ditšhono gore go nne le tswelelopele mo botshelong jwa ona. Merafe ga e gaisane ka ditso, e rutana gore e rutege ka tsona. Ga go setso sepe se se phalang se sengwe. Morafe ke morafe ka setso sa ona. Setso se bua le rona, se a re aga. Setso ke **ngwaoboswa**, se letle gore mafaratlhatlha a gompieno a thekenoloji a nyeletse le go fenywa go nna teng ga setso sa gago. Se tshabe go diragatsa meila ya setso sa gago le fa o nna kwa toropong kgotsa kwa motsesetoropong. Ke mang yo o sa itseng gore Motswana ga a je a eme ka maoto? O mokae fa o sa itse gore Motswana ga a jele mo pitseng? Fa re itlolla, re ikgantsha ka setso sa rona, se ka se phirime le letsatsi. Ikitse, o rate setso sa gaeno. Se se letle go **fifala**.

[Motswedi: Boitlhamedi]

5.1.1 Tlhophisa karabo e e maleba ka go kwala tlhaka e e nepagetseng A, B, C kgotsa D.

Polelo e e reng, setso se ka se phirime le letsatsi e raya gore setso se ka se ...

- A gole.
- B nyelele.
- C opelwe.
- D apariwe.

(1)

5.1.2 Neela lekaelagongwe la lefoko le le thaletsweng mo polelong e.

Se tshabe.

(1)

5.1.3 Fetolela **lediri** le le ntshofaditsweng mo go mola 14 go nna **leetsi** mme morago o le dirise mo polelong e o itlhametseng.

(2)

5.1.4 Polelo e e thaletsweng mo go mola 8 ke sekao sa mofuta ofe wa **letlhalosi**?

(1)

5.1.5 Fetolela polelo e e latelang go nna mo pakapheting.

Setso se a re aga.

(2)

5.1.6 Kwala lefoko le le latelang ka tsela e e tshwanetseng.

moranang ke kgwedi e e seng ya mariga.

(1)

- 5.1.7 Leinatswako le le ntshofaditsweng mo go mola 8 le bopilwe ka **dipopegopuo** (dikarolopuo) dife? (2)
- 5.1.8 Dirisa lerui **sa gago** mo polelong. (2)
- 5.1.9 Dirisa ledirani **rutana** mo polelong e o e itlhametseng yona. (2)
- 5.2 Sekaseka setshwantsho se se latelang, mme morago o arabe dipotso.

TEMANA G

Letsatsi la Buka la Lefatshe ke letsatsi le le goleditsweng ke mokgatlho wa United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization (UNESCO) go ketekiwa ngwaga le ngwaga ka la 23 Moranang lefatshe lotlhe ka bophara. Batho botlhe, ba bantsho le ba basweu, ba solofelwa go keteka letsatsi le. Mokgatlho o, o rotloetsa batho go itumelela go buisa ka o dumela gore go buisa go tokafatsa tlhaloganyo, go oketsa kitso le tlotlofoko e e tiileng, go oketsa go tlhaloganya le go lemoga ka tsenelelo bokao jwa se botshelo e leng sona. Go buisa go thusa batho go lemoga le go tlhaloganya ditsamaiso tsa go tshedisana sentle.

[Motswedi: Boitlhamedi]

- 5.2.1 A UNESCO ke khutswafatso kgotsa akeronimi? (1)
- 5.2.2 Neela leina la Setswana boemong jwa leina le le thaletsweng mo polelong.
- Pule o tswa go reka book e ntšhwa. (1)

- 5.2.3 Dirisa lefoko **bantsho** jaaka sediri mo polelong. (2)
- 5.2.4 Dirisa letlhaodi **ba bantsho** mo polelong e o e itlhametseng. (2)
- [20]

PALOGOTLHE YA KAROLO YA C: 40
PALOGOTLHE YA TLHATLHOB: 80